

Gemeente
Leidschendam-Voorburg

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Datum 9 juli 2019

Nummer 856

Onderwerp Raadsbrief Voortgang uitvoering motie bibliotheek

Portefeuillehouder Wethouder Van Eekelen

Behandeld door A Timmerman

1. Waarom wordt de raad geïnformeerd?

Op 13 november 2018 heeft de gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg motie 34 aangenomen, waarin het college wordt verzocht om:

- te komen tot een diepgaand(er) onderzoek naar de taken en activiteiten van de bibliotheek en een inhoudelijk plan van aanpak dat is afgestemd met de bibliotheek en met de betrokken sociale en culturele partners.
- op basis van deze inhoudelijke planvorming in 2019 te komen tot een onderbouwd voorstel voor financiering van de bibliotheek in de komende jaren.
- vooruitlopend op die plannen nog geen bezuinigingen te effectueren.

In de motie wordt verwezen naar het onderzoek en het rapport van Berenschot Groep BV, dat op 13 december 2016 door de raad is vastgesteld. Uit dit onderzoek blijkt dat een bibliotheek het meest efficiënt, effectief en toekomstbestendig is, wanneer bibliotheekfuncties in een juiste mix van producten en diensten aansluiten op de behoefte in de wijken.

2. Korte inhoudelijke toelichting

Rapport Berenschot

Berenschot concludeerde, dat de huidige bibliotheek, de Bibliotheek aan de Vliet, een goed geoutilleerde en klassieke bibliotheek is. De meeste processen zijn wel primair ingesteld op de uitleenfunctie. Alle digitale ontwikkelingen leiden ertoe, dat bezoekers ook behoefte hebben aan andere functies van de bibliotheek. De colleges (van Leidschendam-Voorburg en Rijswijk), maatschappelijke en culturele instellingen willen hier graag gehoor aan geven. Zij ambiëren daarom een bibliotheekfunctie waarin ook volop ruimte is voor digitale, informatieve en interactieve processen enerzijds en meer samenwerking tussen partners en bibliotheek anderzijds. Daarbij wordt opgemerkt, dat de bibliotheekorganisatie zoals die nu is, deze functies mogelijk niet kan vervullen. Een bredere samenwerking met andere instellingen en partijen is daarom verstandig.

Beoogde transformatie

De raad nam het advies over van Berenschot om de bibliotheekfuncties van de toekomst breder en anders in te vullen. Het college zet in op een bibliotheekfunctie die

meer en specifieke doelgroepen aanspreekt. Een verbreding van de set aan functies kan daaraan bijdragen. De behoeften van doelgroepen zouden aan een functiepalet gekoppeld worden, hetgeen leidt tot een profiel per verzorgingsgebied. Voor de gewilde transformatie is een plan van aanpak nodig. Berenschot gaf de raad ten slotte mee het transformatieproces om tot de toekomstbestendige bibliotheek te komen, zorgvuldig vorm te geven.

Verzorgingsgebieden en scenario's

De vijf verzorgingsgebieden die de raad in 2016 onderscheidde, waren Voorburg Noord en Prinsenhof, beide met bestaande vestigingen, Stompwijk, waar het Kulturhus is gevestigd, Damcentrum en Huygenskwartier (nummer raadsbesluit: 1710079). Naast het referentiescenario, de huidige situatie, werden door Berenschot twee andere scenario's genoemd die de ontwikkeling van de wijkgerichte aanpak van het bibliotheekwerk gestalte zouden kunnen geven.

Het college en de Bibliotheek aan de Vliet hebben gekozen voor het scenario dat uitgaat van de bestaande locatie in Voorburg, Koningin Julianalaan 257 (KJ257), als hoofdvestiging. De voordelen van deze locatie zijn de centrale ligging van de bibliotheek in het Winkelcentrum Julianabaan, de bereikbaarheid, de grootte van de vestiging en de wens van samenwerkingspartners. Het idee is dat in het Damcentrum in elk geval een satelliet worden gevestigd. Vanwege de terugloop van bezoekers sluit de vestiging aan het Fluitpolderplein. Zo kan de ombuiging worden gerealiseerd.

Een hoofdvestiging kan daarmee een aanjagersfunctie krijgen, van waaruit activiteiten in wijken kunnen worden aangestuurd, en waar evenzo het klassieke bibliotheekwerk zijn plaats heeft. Een satelliet is niet zozeer een nevenvestiging met een deel van de collectie, maar een plaats in de wijk, waar samen met partners in de wijk passend bibliotheekwerk kan worden uitgevoerd: een wijkcentrum, school, winkel of een inlooppunt. Het aanbod wordt afgestemd op wijkspecifieke behoefte. Een uitgiftepunt van boeken is daarvan een voorbeeld, maar bijvoorbeeld ook lezingen en workshops, zoals DigitaalSterker.

Aanpak transformatie

Digitalisering, informatiesamenleving, verbeeldingskracht en interactiviteit zijn dus leidende principes binnen de vormgeving van de bibliotheek van de toekomst. Samenwerking met maatschappelijke, culturele en commerciële partners is onontbeerlijk om te komen tot een zorgvuldige transformatie van het bibliotheekwerk. En uiteraard worden ook de inwoners betrokken: zij kunnen per wijk meebepalen welke functies er in de wijk moeten komen/zijn.

Door deze aanpak wordt het maatschappelijk effect – het bereik en de impact – vergroot. Het college werkt er hard aan dat binnen de bestaande middelen te realiseren; vanaf 2022 in afgeslankte vorm. Dat vraagt om weloverwogen keuzes voor taken waarmee het doel bereikt kan worden.

De transformatie van het voorliggend veld speelt hierin een belangrijke rol. De aanpak van het bibliotheekwerk kan niet los gezien worden van deze transformatie aan de

subsidietafels en dient daaraan te worden verbonden. In november 2019 neemt het college een besluit over de uitvoeringsplannen van de subsidietafels en zal het onderstaande richtinggevende uitgangspunten als toetssteen gebruiken.

Consequenties en richtinggevende uitgangspunten

Consequenties van de gekozen richting zijn:

- De keuze voor de locatie Voorburg als hoofdvestiging van de bibliotheek in Leidschendam-Voorburg en de samenwerking met maatschappelijke, culturele en/of commerciële partners binnen die locatie, vragen (duurzame) aanpassingen. Momenteel worden deze in beeld gebracht.
- De Bibliotheek aan de Vliet streeft ernaar de vestiging aan het Fluitpolderplein (FPP5) ten behoeve van de transformatie te sluiten. Zij neemt hierin het voortouw. Inmiddels is de verkenning naar herbestemming en de financiële consequenties daarvan gestart.
- De bibliotheek neemt het initiatief in samenwerking met maatschappelijke, culturele en/of commerciële partners een satelliet van de bibliotheek in het Damcentrum te vestigen.
- Het partnerschap met de Bibliotheek aan de Vliet verandert door de beëindiging van de subsidierelatie met ingang van 1 januari 2020. Het college is zich ervan bewust, dat de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen vereist, dat er zorgvuldig met bibliotheekwerk en zijn uitvoerder(s) wordt omgegaan. Het college zet zich daar actief voor in.
- Inzake de samenwerkingsovereenkomst tussen de bibliotheek en de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Rijswijk wordt een voorstel tot aanpassing gedaan.

Welke uitgangspunten gelden voor het plan van aanpak dat moet leiden tot transformatie van de bibliotheek?

- De transformatie van het bibliotheekwerk blijft binnen de financiële kaders van de gemeentelijke meerjarenbegroting. Dat betekent een invulling met minder middelen. Dat vraagt om weloverwogen keuzes voor taken waarmee het doel bereikt kan worden. Het college koerst op herverdeling van de middelen binnen het bestaande budget voor kunst en cultuur. De samenwerking tussen partners leidt tot financiële voordelen. Deze voordelen worden vanaf 2020 onder meer ingezet om de cultuursector te versterken, zoals de doorontwikkeling van het bibliotheekwerk.
- De transformatie van het bibliotheekwerk wordt verbonden aan de transformatie van het voorliggend veld. De tijd die nodig is om tot volledige transformatie van het bibliotheekwerk te komen, wordt vastgelegd in de uitvoeringsplannen van de subsidietafels voor 2020. In november 2019 neemt het college een besluit over de uitvoeringsplannen van de subsidietafels. In de initiatievragen van de betrokken tafels, in het bijzonder de subsidietafels Basisvaardigheden en Talentontwikkeling, Financieel Zelfredzame Inwoners en Sociale Cohesie zijn daartoe kaders meegegeven.
- Voor de Prinsenhof en het Huygenskwartier doet de bibliotheek met partners een aanzet tot een bibliotheekconcept, zoals de raad bedoeld heeft in december

2016. Op deze manier is bibliotheekwerk ook in deze verzorgingsgebieden aanwezig.

- Er wordt gebruik gemaakt van beschikbare gegevens over de behoeften van de (nieuwe) gebruikers van de bibliotheek.

De uitwerking wordt expliciet in het uitvoeringsplan van de betreffende subsidietafels opgenomen.

Communicatie over de vervolgstappen

In november 2019 zal het college:

- inzicht bieden in de aanpassingen die gedaan moeten worden, en de kostenverdeling inzake de hoofdvesting Koningin Julianalaan 257 Voorburg (KJ257);
- streven naar duidelijkheid rondom de herbestemming van Fluitpolderplein 5 Leidschendam (FPP5) is en wat de bijhorende opbrengst en inkomstenderving voor de gemeentebegroting zal zijn;
- aangeven welke locatie in het Damcentrum de satellietvestiging kan worden en welke partijen de betrokken partners zijn;
- een besluit nemen over de uitvoeringsplannen van de subsidietafels, rekening houdend met de gegeven kaders;
- aangeven welke voordelen samenwerking met maatschappelijke, culturele en /of commerciële partners oplevert;
- een intentieverklaring tussen bibliotheek en gemeente, dat onder begeleiding van een extern adviseur is gemaakt, presenteren; en
- de raad informeren over de aanpassingen van de samenwerkingsovereenkomst met de bibliotheek en de gemeente Rijswijk.

Financiën

De richtinggevende uitgangspunten zullen financiële gevolgen hebben voor de gemeentelijke meerjarenbegroting. De exacte gevolgen zijn nog niet te becijferen, maar de ontwikkelingen die effect hebben op de gemeentelijke begroting kunnen wel aangegeven worden. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de ombuiging uit de meerjarenbegroting 2019-2022 op bibliotheekwerk (€ 325.000) en die uiterlijk 2022 gerealiseerd moet zijn.

Jaarlijks financieel Kader uiterlijk 2022

	<i>Bedragen x €1mln</i>
beschikbare subsidie bibliotheekwerk (prijspeil 2019)	1,77
bezuiniging 2022 (uit meerjarenbegroting 2019-2022)	-0,33
synergie voordelen samenwerking musea & theaters (oplossen exploitatietekort)	-0,08
inkomstenderving gemeentebegroting door beëindiging contract bibliotheek voor FPP 5	-0,28
inkomsten uit mogelijke herbestemming FPP 5	+ pm
kapitaallasten voorkomend uit benodigde investeringen KJ 257	- pm
kosten satelliet vestiging Damcentrum	- pm
financiële voordelen aanpassing businessmodel bibliotheek	+/- pm

Het financieel kader geeft ook aan dat mogelijke inkomstenderving door herbestemming van FPP5, extra kosten naar aanleiding van aanpassingen van KJ257, de

exploitatietekorten van musea en theaters en de eventuele satellietvestiging(en) gedekt zou moeten worden uit de financiële voordelen die de bibliotheek haalt uit aanpassingen van het businessmodel. De dekking voor deze lasten / vermindering van baten komt dus voort uit de subsidievermindering aan de bibliotheek. Daarentegen kunnen mogelijk extra voordelen ingezet worden voor de doorontwikkeling van bibliotheekwerk in Leidschendam-Voorburg.

Communicatie

Over de transformatie van de bibliotheek is een persbericht in voorbereiding. De stakeholders zijn betrokken bij de transformatie.

Burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

mr. drs. M.R. Gorsse
wnd. secretaris

K. Tigelaar
burgemeester